

چهل ستون تمدن^س

مبانی حکمی و مهدوی تمدن نوین اسلامی

دکتر محمدهادی همایون

استاد دانشگاه امام صادق (علیه السلام)

فهرست اجمالی

۱۵.....	سخن ناشر.....
۱۷.....	مقدمه: داستان ما و معاد.....

بخش نخست: عوالم‌شناسی

۲۷.....	فصل ۱. نظام ظاهر و باطن.....
۲۹.....	فصل ۲. عالم و نظام عوالم.....
۳۳.....	فصل ۳. ویژگی‌های عوالم.....
۴۷.....	فصل ۴. نزول و تجلی.....
۵۹.....	فصل ۵. نظام احسن و شرور.....
۶۳.....	فصل ۶. آیات و تقلین.....
۷۱.....	فصل ۷. زمان و مکان.....
۷۷.....	فصل ۸. قانون و روابط.....
۸۳.....	فصل ۹. امکان و لزوم حرکت.....
۹۳.....	فصل ۱۰. قوس نزول و صعود.....
۹۷.....	فصل ۱۱. عمل و عقیده.....
۱۰۵.....	فصل ۱۲. عقل و نقل.....

بخش دوم: طبیعت‌شناسی

۱۳۷.....	فصل ۱۳. طبیعت و حیوانات.....
۱۳۹.....	فصل ۱۴. طبیعت آخرت.....
۱۵۱.....	فصل ۱۵. ملائک.....
۱۵۹.....	فصل ۱۶. روح و ملک.....
۱۶۷.....	فصل ۱۷. جسم و روح.....
۱۷۷.....	فصل ۱۸. نور.....
۱۸۷.....	فصل ۱۹. جنّ.....

فصل ۲۰. ابلیس و شیطان ۲۰۷

بخش سوم: فرجام شناسی ۲۲۱

فصل ۲۱. دژ و میثاق ۲۲۳

فصل ۲۲. عمر و پیری ۲۴۱

فصل ۲۳. مرگ و توفی ۲۴۹

فصل ۲۴. قبر و برزخ ۲۶۳

فصل ۲۵. قیامت و ساعت ۲۷۳

فصل ۲۶. حشر و جمع ۲۸۷

فصل ۲۷. احضار و حساب ۳۰۱

فصل ۲۸. بهشت و جهنم ۳۱۳

فصل ۲۹. قیامت و ظهور ۳۳۳

فصل ۳۰. رجعت و قیامت ۳۵۳

فصل ۳۱. بازتاب‌های قیامت ۳۸۱

بخش چهارم: تمدن شناسی ۳۹۵

فصل ۳۲. دین و تمدن ۳۹۷

فصل ۳۳. رویکرد تمدنی به مهدویت ۴۱۱

فصل ۳۴. ملک و تمدن ۴۲۹

فصل ۳۵. فرهنگ و پیشرفت ۴۴۷

فصل ۳۶. علم و دین ۴۶۹

فصل ۳۷. تاریخ تمدن ۴۸۹

فصل ۳۸. جغرافیای راهبردی ۵۱۱

فصل ۳۹. انقلاب اسلامی و تمدن نوین ۵۲۹

فصل ۴۰. عاشورا و اربعین ۵۴۹

منابع و مآخذ ۵۶۷

نمایه آیات ۵۷۵

نمایه روایات ۵۸۳

نمایه ۶۲۹

«بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ»
وَلَقَدْ آتَيْنَا دَاوُودَ وَسُلَيْمَانَ عِلْمًا وَقَالَا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي
فَضَّلَنَا عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ عِبَادِهِ الْمُؤْمِنِينَ
(قرآن کریم، سوره مبارکه النمل: آیه شریفه ۱۵)

سخن ناشر

فلسفه وجودی دانشگاه امام صادق (علیه السلام) که از سوی ریاست فقید دانشگاه به کرات مورد توجه قرار گرفته، تربیت نیروی انسانی متعهد، باتقوا و کارآمد در عرصه عمل و نظر است تا از این طریق دانشگاه بتواند نقش اساسی خود را در سطح راهبردی به انجام رساند.

از این حیث «تربیت» را می توان مقوله ای محوری یاد نمود که وظایف و کار ویژه های دانشگاه، در چارچوب آن معنا می یابد؛ زیرا که «علم» بدون «تزکیه» بیش از آنکه ابزاری در مسیر تعالی و اصلاح امور جامعه باشد، عاملی مشکل ساز خواهد بود که سازمان و هویت جامعه را متأثر و دگرگون می سازد. از سوی دیگر «سیاست ها» تابع اصول و مبادی علمی هستند و نمی توان متکر این تجربه تاریخی شد که استواری و کارآمدی سیاست ها در گرو انجام پژوهش های علمی و بهر مندی از نتایج آن هاست. از این منظر پیشگامان عرصه علم و پژوهش، راهبران اصلی جریان های فکری و اجرایی به حساب می آیند و نمی توان آینده درخشانی را بدون توانایی های علمی - پژوهشی رقم زد و سخن از «مرجعیت علمی» در واقع پاسخ گویی به این نیاز بنیادین است.

دانشگاه امام صادق (علیه السلام) در واقع یک الگوی عملی برای تحقق ایده دانشگاه اسلامی در شرایط جهان معاصر است. الگویی که هم اکنون ثمرات نیکوی آن در فضای ملی و بین المللی قابل مشاهده است. طبعاً آنچه حاصل آمده محصول نیت خالصانه و جهاد علمی مستمر مجموعه بنیان گذاران و دانش آموختگان این نهاد است که امید می رود با اتکا به تأییدات الهی و تلاش همه جانبه اساتید، دانشجویان و مدیران دانشگاه، بتواند به مرجعی تمام عیار در گستره جهانی تبدیل گردد.

معاونت پژوهشی دانشگاه امام صادق (علیه السلام) با توجه به شرایط، امکانات و نیازمندی جامعه در مقطع کنونی با طرحی جامع نسبت به معرفی دستاوردهای پژوهشی دانشگاه، ارزیابی سازمانی - کارکردی آن ها و

بالاخره تحلیل شرایط آتی اقدام نموده که نتایج این پژوهش‌ها در قالب کتاب، گزارش، نشریات علمی و... تقدیم علاقه‌مندان می‌گردد. هدف از این اقدام - ضمن قدردانی از تلاش خالصانه تمام کسانی که با آرمان و اندیشه‌ای بزرگ و ادعایی اندک در این راه گام نهادند - درک کاستی‌ها و اصلاح آن‌ها است تا از این طریق زمینه پرورش نسل جوان و علاقه‌مند به طی این طریق نیز فراهم گردد؛ هدفی بزرگ که در نهایت مرجعیت مکتب علمی امام صادق (علیه السلام) را در گستره بین‌المللی به همراه خواهد داشت (ان شاء الله).

ولله الحمد

معاونت پژوهشی دانشگاه